

А. С. КАРАПІНКА

аспірант кафедри теоретичної та прикладної економіки
Національний університет «Львівська політехніка»
ORCID: 0009-0009-4968-3037

НЕГАТИВНА РЕГЛАМЕНТАЦІЯ У СТРУКТУРІ МЕХАНІЗМУ РЕГУЛЮВАННЯ ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНИХ ВІДНОСИН

У даній статті розглядається один з найважливіших компонентів механізму регулювання публічно-приватних відносин – правове регулювання, зокрема, найбільшій увазі приділяється його негативній формі. Негативна регламентація – це процес упорядкування суспільних відносин шляхом встановлення правил у формі заборон. Обґрунтовується теза про те, що даний метод є характерним інструментом регулювання значного числа сфер публічних відносин, які мають потенціал до інтеграції в них приватних практик та принципів побудови зв'язків між учасниками з переходом до публічно-приватної моделі взаємодії. Виявлено ознаки, що вказують на неефективність витрат ресурсів та часу, а також поставлено під сумнів якість недостатньо забезпеченої діяльності зі здійснення правового регулювання у традиційний позитивний спосіб. Дані ознаки вказують на потребу використання альтернативного шляху до побудови зв'язків у суспільстві, що характеризується наділенням їх учасників можливістю діяти в окреслених заборонами межах у будь-який спосіб за їх вільним вибором. Негативне регулювання, як специфічний акт формалізації волі регулятора у нормах права, вигідно відрізняється від позитивного, слідуючи принципам розвитку демократичної держави, однак потребує від суспільства відповідного рівня інституційної та суспільної зрілості. Разом із тим, аргументовано можливість і потребу використовувати обидва способи регламентації у сферах, де це виправдано, а також для виправлення правових чи управлінських колізій. Ідентифіковано та описано проблему неможливості формування забороняючих норм іншими рамковими нормами як результату негативного регулювання, аргументовано необхідність надання забороняючим нормам чіткого позитивного характеру.

Ключові слова: публічно-приватні відносини, правове регулювання, позитивна регламентація, негативна регламентація, інноваційне управління, дерегуляція, механізм регулювання.

A. S. KARAPINKA

Postgraduate Student at the Department of Theoretical and Applied Economics
Lviv Polytechnic National University
ORCID: 0009-0009-4968-3037

NEGATIVE REGULATION WITHIN THE STRUCTURE OF REAGULATORY MECHANISM OF PUBLIC-PRIVATE RELATIONS

This article examines one of the most critical components of the regulatory mechanism for public-private relations – legal regulation – with a primary focus on its negative form. Negative regulation is defined as the process of ordering social relations by establishing rules in the form of prohibitions. The author substantiates the thesis that this method serves as a characteristic tool for regulating a wide range of public relations spheres that possess the potential for integrating private practices and principles as they transition toward a public-private interaction model. The study identifies indicators of resource and time inefficiency and questions the quality of legal regulation performed in the traditional positive manner when it lacks sufficient support. These indicators suggest the need for an alternative approach to building social connections, characterized by empowering participants with the freedom to act in any manner of their choice within the boundaries defined by prohibitions. As a specific act of formalizing the regulator's will into legal norms, negative regulation aligns more closely with the principles of a democratic state compared to positive regulation, though it requires a requisite level of institutional and social maturity. Furthermore, the article argues for the possibility and necessity of employing both regulatory methods where justified, as well as for resolving legal or administrative conflicts. Finally, the study identifies and describes the problem of the inability of framework norms to form prohibitive norms as a result of negative regulation, advocating for the necessity of imbuing prohibitive norms with a clear positive character.

Key words: public-private relations, legal regulation, positive regulation, negative regulation, innovative management, deregulation, regulatory mechanism.

Постановка проблеми

У сучасному світі, в умовах прискорення інноваційного розвитку, проблема пошуку гнучких та економічно ефективних інструментів для реалізації суспільних інтересів займає значне місце в якості об'єкту, на який спрямовані зусилля науковців з різних галузей, що в тій чи іншій мірі взаємодіють з наукою та практикою публічного управління. В контексті кардинальних змін, через які змушений проходити український публічний сектор під впливом важкої економічної ситуації, спричиненої зовнішньою агресією, важливим завданням є обрання оптимальних моделей адаптації до цього нестабільного і непередбачуваного середовища. Одним із питань, що постають найбільш гостро, є забезпечення належної якості правового регулювання в процесі реформування економіки, моделі публічного управління та побудови сучасних інституцій, в умовах обмежених ресурсів та людського капіталу. Виявлення та обґрунтування можливостей до застосування негативного регламентування як більш “дешевого” аналогу традиційного позитивного, може стати відповіддю на таке питання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Традиційно, наукова література, зокрема вітчизняна, надає великої уваги правовому регулюванню (Скакун О. Ф., Козюбра М. І. та інші), часто не опрацьовуючи детально саме негативний його компонент. Дана прогалина зараз успішно заповнюється західними науковцями, які активно працюють з темою негативних проявів регулювання (М. Höpner, S. K. Schmidt, D. Seikel, R. Borgert, Hirschl R. та інші).

Формулювання мети дослідження

Виявлення закономірностей та переваг у застосуванні методу негативного регламентування як елементу механізму управлінського впливу на суспільні відносини та їх упорядкування у публічно-приватній площині. Розкриття значення цього інструменту для економічного зростання та збільшення ефективності використання ресурсів у процесі врядування.

Викладення основного матеріалу дослідження

Публічно-приватні відносини, як явище взаємної інтеграції практик та форматів в умовах дуалістичного поділу всіх взаємодій у межах суспільства та держави на публічні і приватні, ґрунтуються не лише на своїй особливій природі. Їх значення та важливість проявляється, зокрема, і у прикладному вимірі – у тому, яким чином публічно-приватні відносини впливають на суспільство та управління ним, а також у тому, яким чином ці відносини формалізуються в рішеннях та актах нормативного характеру. Виокремлюючи одну з базових ознак таких відносин – диспозитивність, яка проявляється у відсутності владного впливу одного учасника на іншого, можна констатувати існування певного конфлікту між традиційним механізмом врегулювання відносин та їх природою.

Так, основним компонентом адміністративного механізму регулювання публічно-приватних відносин є правове регулювання – організаційна діяльність уповноваженого суб'єкта, що полягає у встановленні обов'язкових до виконання правил. Цей компонент, володіючи нормативною природою, є невід'ємною частиною регуляторної функції публічного управління [1, с. 25]. Як випливає із самої суті творення правил, вони проявляються або у формі повноважень (прав та обов'язків), або у формі заборон. Шведун В. О. вважає, що дозвіл реалізується за допомогою відповідних норм права; припис і заборона – найбільш відомі і часто вживані на практиці, як види державно-правового регулювання – включені в механізм застосування заходів адміністративного примусу [2, с. 228]. В науці зустрічається також поділ методів регулювання на імперативний (базується на принципі субординації, головним інструментарієм якого визначається встановлення заборон і зобов'язань) та диспозитивний (в основу реалізації якого покладено принцип юридичної рівності учасників правовідносин та узгодженні (координації) їх волі (реалізується за допомогою таких засобів регулювання, як дозволи, договори) [3, с. 27]. Для цілей даного аналізу такий поділ, зберігаючи фактичну релевантність, вказує на більшу спорідненість імперативних зобов'язань з диспозитивними правами, ніж з імперативними заборонами. Це стається тому, що і зобов'язання (або припис) і право (або дозвіл) обмежені тими проявами, які чітко передбачені регулятором і на упорядкування яких він має відповідну волю та інструменти. У той час як відносини, окреслені заборонами, проявляються у безлічі форм і сутностей, а регулятору залишається лише ідентифікувати та виокремити ті з них, що не відповідають його інтересам і волі.

При встановленні повноважень суб'єкт регулювання окреслює середовище, в якому проводиться відповідна діяльність, виокремлює конкретні відносини, які належить врегулювати, та створює особливу юридичну матерію – позитивне право. По суті, йдеться про встановлення правила у формі: «слід вчиняти так». Таке позитивне регулювання, або його безпосередня формалізація у нормах права (регламентування) є складним процесом, що передбачає ідентифікацію цільових відносин, розробку численних сценаріїв їх ходу і розвитку, пошук загроз, потенційних зловживань правами, дискримінацій та багато іншого. Слід зазначити, що якісне виконання такого завдання потребує глибокого аналізу та знання сфери регулювання, детального вивчення версій та пошуку оптимального правила, яке відповідатиме меті регламентування. Безперечно, саме такий підхід найкраще проявляється у відносинах, що потребують чітких ролей їх учасників (наприклад, дозвільні процедури), але він також найбільш чутливий до помилок або низького рівня кваліфікації регулятора, адже вибір неправильних форм та методів регулювання може зруйнувати відносини, або ж створити простір для зловживань.

Виходячи з такої характеристики позитивного регламентування, одразу стає помітною невідповідність такого регулювання духу публічно-приватних відносин як явища, а також концепції публічно-приватної взаємодії, як основи сучасної структури суспільних зв'язків. Позитивне регулювання побудоване на беззаперечному авторитеті та презумпції коректності рішень регулятора, пов'язуючи учасників відносин у конкретний спосіб з відповідним набором прав та обов'язків. Воно може бути організоване на двох рівнях:

- 1) встановлення чіткого детермінізму «якщо – то», коли на кожен умову передбачено відповідну реакцію;
- 2) встановлення гнучкої рамки «якщо – то, або то», коли на кожен умову передбачено перелік або обмежений обсяг реакцій.

Незважаючи на очевидну перевагу другого рівня, який тяжіє до приватної сфери в умовах сучасної моделі врядування та побудови ринкових відносин, можливості та потенціал учасників таких відносин усе одно обмежений волею та інтересами публічного суб'єкта – регулятора. Приводячи аналогію, таке регулювання полягає у зафарбовуванні кола відносин певним кольором, на розсуд регулятора. Учасникам відносин пропонується прийняти цей вибір і діяти відповідно до нього. Слід зазначити, що позитивна норма, визначаючи сценарій поведінки учасників суспільних відносин, фактично містить у собі тіньову заборону на поведінку, що відхиляється від такого сценарію [4, с. 131].

Звичайно, такий підхід означає прогнозованість та контрольованість, однак, він усуває усі позитивні властивості, що випливають з волі учасників, їх індивідуальних якостей, особливих підходів до побудови взаємодій з іншими учасниками, та інші переваги приватних відносин. Таким чином, у цьому і полягає конфлікт позитивного регламентування з теорією публічно-приватних відносин, яка аргументує перевагу приватних форм взаємодії над зарегульованими і негнучкими структурами відносин. Зокрема, ця затримка в реагуванні проявляється в економічній площині, коли позитивному регулюванню протиставляється самоорганізація, яка має, як правило, вирішальне значення для гнучкого та оперативного реагування економіки на мінливі споживчі переваги, смаки та потреби [5, с. 32]. Відповідно, за своєю природою позитивне регламентування, слідує конституційному принципу, є найбільш придатним до врегулювання саме публічних відносин, де потребується чітке визначення компетенцій державних органів та органів місцевого самоврядування.

На противагу цьому, негативна регламентація є практичним втіленням загальнодозволеного принципу – основи вільного ринку, демократичного врядування, приватних та публічно-приватних відносин. Схожу думку висловлює Корнієнко В. В., визнаючи пріоритет такого принципу в демократичних державах [6, с. 30]. Такий спосіб регулювання полягає не у встановленні можливих варіантів реагування на умови, і, тим більше, конкретних реакцій на умови, а в окресленні загальної сфери відносин та виокремленні небажаних варіантів поведінки суб'єктів, зв'язків між ними та обмеженні їх статусу відповідно до інтересів суспільства та держави. Усі ж інші елементи суспільних відносин передаються в розпорядження їх учасникам. Цей метод регулювання життя суспільства використовується з найдавніших часів, підтвердженням цьому можуть служити релігійні тексти як найдавніші джерела традиційного права, зокрема, біблійний текст про заборонений плід як ілюстрація свободи вибору в умовах існування об'єктивних заборон. Повертаючись до аналогії, регулятор не зафарбовує коло відносин, а лише обводить його контуром, дозволяючи їх учасникам самостійно заповнювати це коло у будь-який зручний спосіб, бажаний колір, у будь-якій послідовності. Єдина умова – не виходити за межі контуру, який є набором рестрикцій, закупиністю недопустимих (на думку регулятора) зв'язків та варіантів поведінки учасників.

Очевидним недоліком цього способу регламентації є складність для регулятора у визначенні не лише меж допустимої поведінки учасників суспільних відносин, але й способів забезпечення їх дотримання. Залишивши сферу відносин на саморегулювання з відповідними обмеженнями, регулятор наділяє учасників взаємодій можливістю вільно розпоряджатися усіма їх елементами. Це дозволяє учасникам цих відносин обирати найкращі шляхи для задоволення своїх інтересів та формувати будь-які незаборонені зв'язки, що, у деяких випадках, може спровокувати появу у таких учасників переконання про вседозволеність і відсутність будь-яких лімітів. Саме тому негативне регламентування має супроводжуватися створенням інфраструктури забезпечення дотримання встановлених обмежень.

Результатом такого способу регулювання не є формування замкнених хаотичних систем з відсутністю правил, неможливістю прогнозування та реагування з боку регулятора. Навпаки, такий спосіб можливий лише в тих системах зв'язків, які мають відповідний потенціал до саморегулювання: традиції побудови взаємодій між учасниками, довіра до них, прозорість їх інтересів, а також розуміння того, що позитивне регулювання стримує розвиток сфери, адже є негнучким. Звичайно, позитивне регламентування є більш точним інструментом перенесення у цільову сферу волі регулятора, який, однак, потребує постійного моніторингу змін та недоліків врегульованих у такий спосіб відносин. Для регулятора це означає значні витрати часу та ресурсів, яких у нього, у зв'язку з числом існуючих відносин у суспільстві, немає. Це призводить до того, що частина сфер залишають недорегульованими, або ж регулюються застарілим позитивним правом, що, безумовно, стримує їх модернізацію та завдає державі і суспільству збитків.

Гнучкість негативного регулювання полягає у неспівмірно менших витратах часу та ресурсів на відстеження некоректної роботи системи обмежень та заборон, зловживань учасників своїми правами або інших порушень балансу у відносинах регламентованих сфер, а також у меншій вартості нормотворчості [7, с. 86]. Регуляторна ж діяльність полягає у реагуванні на окремі випадки, що суперечать інтересам держави та суспільства, а не у стеженні за усіма відносинами, що належать до такої сфери інтересів. Разом із тим, слід розуміти, що в будь-якій саморегульованій сфері можуть ставатися збої, які не можуть бути усунені без прямого втручання регулятора. Найбільш яскраво вони проявляються у контексті правових колізій, коли новий регуляторний акт вступає у суперечність з іншими чинними актами. Яким би широким не було коло допустимої поведінки у межах врегульованих такими актами сфер, існування та одночасна чинність конфлікуючих між собою правил здатне привести цю сферу до хаосу, який може бути вирішений двома способами:

1) новим регулюванням з метою усунення колізії, яке однак, може створюватися дуже тривалий час, залишаючи систему з внутрішнім конфліктом.

2) інтервенцією позитивного регулювання, спрямованою на внесення у структуру проблемних відносин чітких правил, що визначають поведінку учасників в умовах колізії. В Україні, як і у більшості інших держав світу, цю функцію виконує, зазвичай, судова гілка влади, яка творить прецедентну правову матерію, що у одних правових системах є регламентуванням як таким, а у інших – тимчасовим заходом до моменту врегулювання колізій у законний спосіб. На думку Юхимюк О. М., у сучасних умовах провідна роль у подоланні колізії належить легальному тлумаченню, що здійснюється вищими судовими інстанціями, і перш за все Конституційним Судом України [8].

Як впливає з цих тез, негативне регламентування рідко може існувати без супроводу позитивного. Більше того, на думку Ran Hirschl, негативні права, або як зазначає автор, “права на невтручання” часто не можуть існувати без позитивних норм, що забезпечують їх. Як приклад, він наводить недоторканність права власності (негативне право), яке може бути забезпечене лише відповідною системою реєстрації та правоохоронної діяльності (врегульованої позитивним правом) [9, с. 1072]. Переваги шляху встановлення заборон для створення умов, коли учасники мають широкий простір для свого розвитку, можуть бути доповнені окремими правилами, що визначають статус окремих компонентів відносин, якщо таке поєднання вважатиметься найбільш ефективним для підтримки балансу між реактивністю та керованістю системи. Утім, запровадження практики негативного регламентування має спиратися на ряд факторів – передумов, які дозволяють розкрити переваги такого методу та роблять його застосування виправданим. Серед них варто виділити такі:

1. Високий рівень правової культури суспільства, коли учасники суспільних відносин усвідомлюють свою відповідальність за власні дії, розуміють пов’язаність прав та обов’язків та керуються у своїх діях законними інтересами;

2. Функціонування інститутів громадянського суспільства як системних запобіжників у саморегульованій структурі, що спроможні здійснювати неофіційний суспільний регуляторний вплив, авторитет якого не піддається сумніву учасниками відносин, які бажають зберегти своє місце у якості учасників такого суспільства, дотримуючись його принципів та законів, зокрема, моральних;

3. Сформовані базові принципи правової держави та вільної економіки, адже лише у середовищі, де сформовано сильну приватну сферу, що демонструє високий рівень розвитку своїх інститутів, можна здійснювати делегування традиційно публічних справ у площину публічно-приватної взаємодії;

4. Запроваджено сучасну модель публічного врядування на основі принципів верховенства права, гласності та професіоналізму. Утворення саморегульованих систем можливе лише в умовах, коли держава управляється професійними носіями владних повноважень, які здатні відмовлятися від своєї влади на користь інтересів суспільства, вступаючи у публічно-приватні відносини.

Такий перелік передумов свідчить про те, що негативне регламентування, хоч і менш вимогливе, у порівнянні з позитивним, до рівня ресурсного забезпечення та компетентності регулятора, усе ж комплексно залежне від середовища, в якому застосовується. Непідготовлені концептуально та ідеологічно суспільства, де публічні інституції глибоко інтегровані в економіку і приватна сфера перебуває в зародковому, або ж пригніченому становищі, не можуть собі дозволити побудову правової рамки публічного управління у цей спосіб. В таких спільнотах «надлишкова» свобода суб’єктів взаємодій, зокрема, в політичній та економічній сфері, стикатиметься з протидією інституційної системи та спотворюватиметься, а конфлікти між учасниками відносин не будуть вирішуватися за практикою приватної сфери, покладаючись на авторитет публічної, відкидаючи основи та саму ідею негативного регулювання. У такому випадку суспільство, звичайно, мало б покладатися на традиційний та безпечніший, проте повільніший з точки зору розвитку, інструмент.

Характерною помилкою в тлумаченні природи негативного регламентування є судження про те, що воно є тотожним до відсутності регулювання як такого. На перший погляд, у таких станах і справді є багато схожих рис: широка свобода учасників відносин, неврегульованість моделей побудови зв’язків, мінімальна або відсутня участь публічних учасників у системі тощо. Однак відсутність регулювання, або правовий вакуум, означає або

неготовність регулятора використовувати позитивний чи негативний способи через відсутність прийнятного рішення, або ж свідоме чи несвідоме ігнорування існування неврегульованих відносин. Прикладом першого може слугувати відсутність будь-якого регламентування обігу криптовалют в Україні, обмежене спорадичними спробами виокремити та формалізувати окремі компоненти цього інноваційного явища; прикладом другого може бути нещодавнє ігнорування українським законодавцем букмекерської та ігрової сфери, яка довгий час залишалася фрагментарно регульованою та хаотичною. Таким чином, вирішальною ознакою, що дає нам можливість констатувати існування правового вакууму, є відсутність цілісного концепту врегулювання – візії нормотворця. На противагу цьому, негативна регламентація є інструментом втілення цієї візії у нормах права та управлінських рішеннях.

В контексті співставлення публічно-приватних відносин з явищем негативного регламентування також прослідковується подвійна природа зв'язку. З одного боку, публічно-приватні відносини є характерним результатом негативного регламентування, адже саме шляхом відмови від амбіцій щодо спроможності та можливості забезпечення належної якості здійснення позитивного регламентування регулятор стає доступним до формування за його участю публічно-приватної взаємодії. В такому разі дерегульована (позбавлена надлишкового позитивного регулювання) сфера стає сприятливим середовищем для утворення інноваційних та ефективних взаємодій між приватними та публічними учасниками. По-друге, публічно-приватне середовище, характеризуючись високим рівнем залучення приватної сфери у реалізації публічних інтересів, супроводжується імплементацією приватних практик в інструментальну базу регулятора, чим мотивує його використовувати найбільш доступні та економічно ефективні з них. Зважаючи на традиційну інерційність публічної сфери у більшості держав (за винятком, хіба що, держав Скандинавії), саме приватні методи та інструменти є оптимальним вибором для використання у регламентації, що в той чи інший спосіб підводить регулятора до використання її негативної форми.

Характеризуючи переваги негативної регламентації як базової частини механізму регулювання публічно-приватних відносин, не можна ігнорувати особливість такої форми при вирішенні питання змісту заборон. Як вже було зазначено, жодна негативно-правова регуляторна рамка не є життєздатною без належної інфраструктури забезпечення – обов'язкового компоненту захисту її цілісності та непорушності. Звичайно, ці заборони є окремим і значним за своїм обсягом комплексом відносин. Визначаючи у ході негативної регламентації перелік недозволених дій та зв'язків, регулятор обов'язково прийде до висновку, що ось ці положення про недозволене мають бути по своїй суті конкретними та зрозумілими для учасників відносин, і не можуть бути рамковими, як відносини, які вони обмежують. Слід поглянути на це явище з точки зору двох прикладів:

1. Регулятор встановлює в якості обмеження рамкової структури першого рівня (власне, відносини, що врегульовуються) конкретні та повноцінні прояви відносин. У якості прикладу можна взяти навмисно спрощений порядок поводження з державною таємницею. Тоді вигляд негативної регламентації відносин поводження з інформацією з потребою захисту державної таємниці міг би бути таким: «Державу таємницю розголошувати заборонено. Державною таємницею є:...». В такому вигляді забороняюча норма є конкретною і, за своєю природою, позитивною, не допускаючи свободи тлумачень.

2. Регулятор встановлює в якості обмеження рамкової структури першого рівня не конкретні недозволені прояви відносин, а рамкову структуру другого рівня. Логічно, що в такому вигляді коло не замикатиметься, адже бажання регулятора передбачити недозволені відносини зіткнулося з його неспроможністю ці відносини окреслити. Відповідно, дана незавершена регуляторна структура відносин має потенціал до безмежного накладання нових рамок нижчих рівнів. Можна припустити, що нормотворець вирішив здійснити негативну регламентацію цих відносин, застосувавши не вказане вище формулювання, а рамкову заборону: «Таємницю розголошувати заборонено». В результаті цього створюється простір для вільного тлумачення учасниками відносин того, що слід вважати таємницею: державну, службову, комерційну, банківську, особисту чи іншу таємницю? Відповідно, регулятор допустив існування зайвого неврегульованого простору, що суперечить його задуму з влаштування структури відносин, де захисту підлягає лише державна таємниця. Залежно від складності заборони, можна припустити можливість існування значного числа таких рівнів, що робить таке регулювання недієздатним і таким, що покладається на індивідуальні рішення, а не нормативні приписи.

Вказаний приклад дозволяє зробити висновок, що правильно оформлене негативне регламентування повинне покладатися на сформульовану у позитивний спосіб забороняючу норму. Отже, цільове коло відносин не зафарбовується регулятором (як того вимагає негативна регламентація), а от його контур має бути зафарбований (як того вимагає позитивна регламентація). На прикладі галузі кримінального права (як частини інфраструктури забезпечення дотримання заборон) цю закономірність вдало демонструє Попович О. В., що описує позитивне регулювання як процес визначення того, які суспільно небезпечні діяння є кримінальними правопорушеннями, встановлення вичерпного переліку кримінально-правових заборон і, таким чином, застосування загальнодозвільного типу регулювання [10, с. 209]. Будь-який інший спосіб формулювання заборони призводитиме лише до мультиплікації багатозначностей, що спричинятиме навантаження на судову гілку влади, яка змушена буде їх тлумачити та індивідуально врегульовувати.

Висновки

На підставі описаних властивостей та особливостей негативного регламентування слід констатувати, що даний спосіб упорядкування суспільних відносин є ефективним проявом сучасної моделі публічного врядування, характерним для зрілих демократичних суспільств. Він є оптимальним для дерегуляції публічної сфери з її трансформацією у публічно-приватну, стаючи, у подальшому, основним інструментом діяльності регулятора у цій сфері. Забезпечуючи найшвидший темп адаптації до динамічних середовищ та впливу інновацій, метод негативного регламентування забезпечує прийнятну якість впорядкування в умовах обмежених ресурсів.

Разом із тим, у статичних і стабільних системах відносин позитивне регламентування здатне точніше виявити мотивацію та наміри регулятора, за умови його достатньої компетентності та ресурсного забезпечення. Також, як зазначалося, позитивне регламентування є основним у процесі формування заборон, запобігаючи їх вільним інтерпретаціям учасниками відносин.

Список використаної літератури

1. Бородін І. Л. Я. Функції публічного управління. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2014. № 3. С. 24–29.
2. Шведун В. О. Політико-правовий механізм державного управління безпечним повоєнним соціально-економічним розвитком регіонів. *Інвестиції: практика та досвід*. 2025. № 4. С. 225–228. DOI: 10.32702/2306-6814.2025.4.225
3. Легеца Ю. Методи публічного управління: адміністративно-правовий аспект. *Law. State. Technology*. 2021. № 2. С. 25–30.
4. Кучерявенко М. Правова заборона: податковий аспект. *Право України*. 2023. № 7. С. 128–140.
5. Шевченко Б. О. Проблема оптимального поєднання державного регулювання та ринкової самоорганізації у національній моделі економіки. 2022. С. 29–33. (Примітка: у джерелі відсутня назва видання/збірника).
6. Корнієнко В. В. Дозвіл і заборона в праві: підтримання балансу. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2011. № 3. С. 28–33.
7. Borgert R. Negative Legislation. *Federalist Soc'y Rev*. 2021. Vol. 22. P. 86–95.
8. Юхимюк О. М. Тлумачення норм права як спосіб подолання правових колізій : дис.... канд. юрид. наук : 12.00.01. Донецьк : Донецький юридичний інститут МВС України, 2011. 195 с.
9. Hirschl R. "Negative" Rights vs. "Positive" Entitlements: A Comparative Study of Judicial Interpretations of Rights in an Emerging Neo-Liberal Economic Order. *Human Rights Quarterly*. 2000. Vol. 22, no. 4. P. 1060–1083. DOI: .
10. Попович О. В. Проблема типу кримінально-правового регулювання. *Наукові читання пам'яті Ганса Гросса : зб. тез міжнар. наук.-практ. конф. / за ред. В. А. Вдовічена*. 2021. С. 206–210.

References

1. Borodin, I. L. Ya. (2014). Functions of public administration. *Juridical Journal: Air and Space Law*, (3), 24–29.
2. Shvedun, V. O. (2025). Political and legal mechanism of state management of secure post-war socio-economic development of regions. *Investytsiyi: Praktyka ta Dosvid*, (4), 225–228.
3. Legeza, Yu. (2021). Methods of public administration: Administrative and legal aspect. *Law. State. Technology*, (2), 25–30.
4. Kucheriavenko, M. (2023). Legal prohibition: Tax aspect. *Law of Ukraine*, (7), 128–140.
5. Shevchenko, B. O. (2022). The problem of optimal combination of state regulation and market self-organization in the national model of economy. *Scientific Collection*, 29–33.
6. Kornienko, V. V. (2011). Permission and prohibition in law: Maintaining a balance. *Bulletin of Kharkiv National University of Internal Affairs*, (3), 28–33.
7. Borgert, R. (2021). Negative legislation. *Federalist Society Review*, 22, 86–95.
8. Yukhymyuk, O. M. (2011). *Interpretation of legal norms as a way to overcome legal conflicts* [Doctoral dissertation, Donetsk Law Institute of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine].
9. Hirschl, R. (2000). "Negative" rights vs. «positive» entitlements: A comparative study of judicial interpretations of rights in an emerging neo-liberal economic order. *Human Rights Quarterly*, 22(4), 1060–1083.
10. Popovych, O. V. (2021). The problem of the type of criminal law regulation. In V. A. Vdovichen (Ed.), *Scientific readings in memory of Hans Gross: Collection of abstracts of the international scientific and practical conference* (pp. 206–210).

Дата першого надходження статті до видання: 13.01.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 18.02.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 30.04.2026